

PERIÓDICH IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 106, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE. — UN NÚMERO SOL, 10 céntims. — ATRASSAT, 15.

Ab lo present número comensem á publicar lo drama titulat

EL BUITRE

original de D. Joseph M.ª Grau y D. Antón Perelló.

Secció oficial

Montepío Catalá.—A fin de poder cumplir lo acordado en sesión de 19 de Mayo último respecto á ciertos pagos á los cuales se destinan recursos extraordinarios, se avisa á los señores asociados y asociadas que esta Presidencia ha dispuesto se les pasen á recojer durante el mes actual los vales que hayan recogido por medio de compras hechas en establecimientos de socios proveedores de la *Unión ibérica*, con objeto de liquidarlos con esta Sociedad y destinar su producto á los fines indicados.

Barcelona 27 Julio de 1902.—El Presidente, FEDERICO FREIXA.

PROJECTE DE CAIXA DE PENSIONS PER LA VELLESA

I

D'ensá que *La Unión defensora del Socorro mutuo* va establir en Espanya medi práctic de passar rendas vitalicias á 'ls seus associats vells y pobres; desde avans de 'l dia memorable en los anys de la mutualitat nacional (1) en que dita modesta associació va comensar á pagar quantitats men-

(1) En sessió de 19 de Mars de 1900 lo Consell Delegat de *La Unión defensora* va acordar satisfer la pensió mensual vitalicia de 35 pessetas á un de 'ls seus associats pertanyent á la germandat «Messías de Nazaret», qui va cobrarla fins á la seva mort.

Avuy dona igual pensió á D. Jaume Forteza.

suals á personas que no havían ni han fet cap desembols personal; desde que la combinació sens precedents continguda en son reglament sancionat per l'Autoritat en Novembre de l'any 1896 va patentisar á 'ls richs y á 'ls pobres que 'l conequeren y apreciaren, la virtualitat de la llevor fructífera de un ben entés amor á 'l pròxim, aqueixa humanitaria idea ha anat fent camí, y á aytal circumstancia's degué que 'l Congrés general de Auxili mutuo celebrat fa tres anys en nostra ciutat ahont aquella associació va organisar-lo, posés atenció en la utilitat de donar caràcter general á 'l fet lloable de passá á 'ls treballadors una pensió diària á 'l arribar á la senectut, y mes tart ha estat causa en primer terme de que varias personas y entitats benéficas se preocupin de tan important assumptio á 'l qual també presta avuy atenció la Comissió de Reformas socials, y en segon terme de que 'l ram d'ebanisteria hagi establert ara mateix una Caixa de retiros pera 'ls obrers d'aquella industria; havent donat lloch per fi á que 'ls iniciadors de la suscripció oberta á principis de Mars ab motiu de la vaga general, hajin cregut arribada l'hora de posar sa influencia, son prestigi y la representació que 'ls dona la presidencia de nostras mes importants societats econòmicas y de foment, á 'l servey de la causa de 'ls treballadors, decidintse á encarregar la redacció d'un projecte de estatuts per fundar en Catalunya una Caixa de pensions pera la vellesa, cosa per cert ben digna de la mes entusiasta felicitació, puig realment és fer una obra boua interessarse pe 'l pervindre de las multituds que 's guanyan lo pá ab lo suor material de 'l seu front.

De totas veras nos alegrem de que 'ls dignes Presidents de la Económica, Foment, Ateneu, Institut agrícola, Lliga de defensa, Circul de la Unió y Cambra de Comers, hajin pensat en procurar por-

tar en gran escala a la pràctica un propòsit iniciat per *La Unión defensora*, sempre noble y útil, com ho és en realitat lo favorir a las masses treballadores quant ja no poden dedicarse a 'l treball corporal a causa de haver arribat a una edat massa avensada.

Dimecres va celebrarse 'l primer acte públich oficial per implantar la institució que està en projecte, haventse convocat una reunió en lo Saló de Cent, en la que 's va donar compte de 'ls fonaments de 'ls Estatuts aprovats en principi pe 'ls organitzadors de la sessió, a la qual varen assistirhi 'l Governador civil, l' Alcalde accidental, l' il·lustre canonje Dr. Pol delegat de 'l Sr. Cardenal-Bisbe d' aquesta Seu, varias personalitats importants en la industria y 'l comers, y cosa d' uns cent cinquanta espectadors, entre 'ls que hi havia algún individu de la classe jornalera, encara que pocs.

D. Felip Bertrán de Amat va obrir la sessió pronunciant un ben pensat discurs, ple de atinadas observacions en pró de 'ls obrers y de la idea de crear la Caixa de pensions, y digué, que tractantse de cosa que pot dur bons resultats per tots, esperava que tots, aixó és, Estat, Provincia, Municipi, patrons, obrers y entitats varias, contribuïràn a secundar las aspiracions de 'ls fundadors.

Tot seguit lo distingit lletrat D. Francisco Moragas, autor de 'l projecte, va fer historia referent a 'ls punts principals en qué s' apoya, y després de explicar de una manera compendiado l' alcans de 'ls estatuts, la Presidencia, un cop obtinguda la adhesió de 'ls concurrents a qui se 'n havian rpartit exemplars, va suspèndrer l' acte a fi de procedir a la formació de candidatura per nombrar una Comissió organitzadora que convocará un' altra reunió en la qual se puga declarar legalment constituïda la Caixa de pensions.

Avuy 'ns toca alabar la sana intenció de 'ls organismes que 's proposan instaurar una nova associació que en lo fondo és altament necessaria a la societat en general. Tributem, donchs, gustosos las alabansas merescudas, y verdaders partidaris de la causa de 'ls treballadors, anhelem que 'l projecte no topi a 'l plantejarlo ab inconvenients que la lectura de 'ls estatuts fa créuer possibles, per haverse partit de una base calcada en lo seguro en lloch de apoyarse en la veritable causa que en nostre concepte ha de tenirse en consideració ans que tot y sobre tot, a 'l tractarse de un assumpto que s' ha de mirar ab los ulls de 'l cor en compte de voler realisar-lo ab la mirada escudrinyadora de un càlcul matemàtic que li pren part de la simpatia convenient.

Pero repetim que avuy no volem censurar gens, per no pèndrer importancia a 'ls actes preliminars portats a efecte y perque las observacions que de moment se 'ns han acudit a l' enterarnos de 'l llibre repartit en lo qual constan las bases y l' articulat, mereixen que ans de exposarlas sigan maduradas en deguda forma, a fi de que, si 's troban atinadas, pogan ser convenientment atesas creyentlas resultancia de la bona fe ab que pensem par-

larne sens ànim de fer oposició a un ideal que 'ns és simpàtic y a qual desarrollo y popularisació dediquem fa temps nostres cuydados.

P. DE R.

Revista teatral

Calma complerta. La majoria están en vaga. De 'ls pocs que funcionan, y ab éxit; figura en primer terme 'l Tivoli hont la companyia d' ópera italiana que dirigeix lo Mtre. Baralta omplena cada nit l' espayós local.

L' eminent barítono Blanchart ha representat *Ernani*, *Rigoletto*, *Africana*, y altres de 'l antich repertori desplegant en sa execusió las relevants dots artísticas que en altres teatros li hem aplaudit.

Pocas cosas podem dir de la *Grancia*, respecte la manera especial de anunciar y representar las obras per que no és género de la nostra predilecció ni que inspire las simpatías de 'l públich que va a 'l teatro en busca de 'l goig estètic.

A 'ls demás teatros no hi anem nosaltres: per quina causa 'n parlan altres companys de Redacció.—FLORIDA.

Circo Espanyol.—La sempre aplaudida companyia Onofri estrená la magnífica pantomima en 3 actes, titulada: *Juana de Arco*, obra en la que s' estrenaren dos espléndidas decoracions de 'l reputat pintor Mr. Achile, y en la que alcansá grans y calurosos aplausos la senyoreta Julia en la part de protagonista. Los altres germans Mr. Otello (pierrot) Telemaque, Achile, Poliuto, Oreste també foren molt aplaudits. Las demes parts varen estar be.

Olimpia.—La companyia que ab tant acert dirigeix lo Sr. Serra representá l' diumenge las aplaudidas sarsuelas *El Bateo*, *La Macarena*, *El Alcalde de Villacorta* y *Enseñanza libre*. Totes foren molt ben representadas, principalment per l' Sr. Serra Delgado, germans Salvadors, y las aplaudidas tiples Srtas. Perejamo Barbot y Brieve que tingueren de repetir alguns números.—A. P.

CONCERTS EUTERPE

Un de 'ls mes importants resultá 'l que tingué lloch en lo Tivoli 'l día de S. Jaume. Componían lo programa las mes aplaudidas composicions de reputadíssims mestres de nostra terra. Entre ellas hi figuraba l' estreno de 'l coro a veus solas, lletra de D. Francesch Pelay Briz y música de 'l Mtre. Candi, titulat *La sega*.

Ja quant li acreditada casa editorial de música de 'n Rafel Guardia la publicá, en aquestas planas diguerem a nostres lectors lo concepte que 'ns mereixia la obra. Inútil creyem ara repetir nostres impresions, quant lo públich en plena festa las ha confirmadas.

No recordem haver vist en los concerts d' Euterpe, una ovació tan espontánea, unánime y duradera com la que 's tributá a 'l Mtre. Candi per sa inspirada composició.

Felicitem a 'l mestre y ensemps a la societat *Euterpe* per 'l acert en executar-la.

Las demás obras que componían lo programa foren molt aplaudidas y alguna d' ellas repetida.

Segons noticias, en lo concert próxim s' hi estrenará un coro a veus y orquesta, lletra de 'l eximi poeta mossen Cinto Verdager y musica de 'l Mtre. Candi.

No hi faltarem.—F.

UN RECORT

Han complert ja set anys de la mort de 'l popular autor dramàtic Frederich Soler (Serafi Pitarra.) Just és que 'ls que recordem son gran talent, sa farsa creadora, son preclar ingeni, tributem un recort á sa memòria, tant pe 'l respecte que 'ns mereix aquèsta com per 'l olvit en que la tenen molts que deurien procurar enaltirla y altres que si tinguessin en consideració las excepcionals facultats que posseïa, tindrian cuydado en que no 's desmoronés, com per desgracia 's malmet; la obra que aquell genial poeta havia posat en primer terme á envejable altura.

Lo Teatro catalá va decayent mes cada dia, porque 'ls destinats á prosseguir per la senda iniciada y empresa gloriosament pe 'l gran Pitarra, s' han apartat d' ella desitjosos de enfilat per camins tortuosos que 'ls han fet separar de la via recta que podia ferlos arribar aviat y sens cansarse á 'l terme desitjat ahont podrian haver trobat la gloria de la escena catalana.

Frederich Soler era guía personal que caminaba ab fermesa pe 'l viarany de la gloria escénica de nostra terra: era qui tenia instint especial per enmotllá 'ls principals personatjes de sas obras á las facultats de 'ls artistes que havian de representarlas; era 'l posseïdor, no sols de una inspiració peculiar y casi exclusiva, sempre justament apreciada pe 'ls inteligents y ensemps pe 'ls ignorants; y ab totes aqueixas qualitats propias agermanadas ab una constancia inacabable, sostingué á nostre teatre.

Mort ell, semblaba que quants lo creyan valla que deturaba aptituds dignas de ser consideradas y apreciadas pe 'l públich, sabrian sostenir la escena nostra quant menos á 'l punt á que 'ls autors de 'l temps de 'n Pitarra junt ab aquèl havian arribat colocala á copia d' anys y d' esforços; mes aixís que Frederich Soler va desaparèixer, ha anat mimbant la importancia de la musa teatral en nostra terra, y malgrat lo talent d' alguns autors vells y altres de joves; á pesar de las ilusions de 'ls que han figurat en primera ratlla; no obstant los aplausos y 'l calor de 'ls auditoris en ciertas funcions y 'ls éxits mes ó menys ben fabricats de molts estrenos, lo cert és que las representacions d' obras de 'l repertori regional, si bé 's conservan, han anat decayent fins á tal punt, que avuy la seva influencia no 's véu en lloch.

Y és porque desapareguda la gran figura de 'l creador de la escena catalana, desconegut casi pe 'ls autors lo punt que havia de servirlos de estrella orientadora, imbuïts per idees de un modernisme exòtic, inflats alguns per manías de tèsis socials impropies de 'l teatro ahont s' ha de buscar l' art primer que tot, desconexedors sense adonarse'n alguns y orgullosos ó imfatuats altres, han trassat una marxa sense orientació de cap mena y aixís s' han desviat de 'l camí verdader y convenient.

Pensin sobre aixó nostres autors: recordin á 'l que ha ser mirall per tots; escrigan obras verament catalanas; infiltrin en ellas un sentiment artístic; deixin de banda falornias modernistas; no vulgan estarjir á extrangers, ans á 'l contrari, procurin fer obras que 'ls extrangers vulgin ferlas sevas: en fi, recordin á Frederich Soler, vulgan imitarlo; en la seguretat de que, si així ho fan, retornarán á nostre benvolgut teatro la gloriosa vida que li conve per' ferlo viva manifestació de catalanisme.

U. C. B.

Sobre dret civil catalá.

No fa molt temps va resoldre's per la Audiencia un plet referent á si un catalá pòt fer testament ológraf en Catalunya, decidintse 'l tribunal per la afirmativa, tota vegada que, segons clares demostracions que se segueixan de las lleys forals en armonia ab lo Códich civil, semblant classe de última voluntat no está privada per nostra antiga legislació catalana, y per lo tant, lo permétre aqueixa disposició testamentaria no és alentatori á 'l dret civil catalá baix cap punt de vista.

Ara acaba de fallarse en primera instancia un plet sobre nulitat de uns testaments, y 'l distingit é ilustrat

Jutge de 'l districte de l' Hospital d' aquesta ciutat, demostrant sólits coneixements de dret civil catalá y fent exacta y justa aplicació de 'l Códich civil perfectament concordadas ab la lleislació de nostre país, ha fallat declarant la nulitat de 'ls testaments objecte de 'l litigi, aplicant sabias disposicions de nostras antigas lleys y de las modernas de observació general, que privan á 'ls dependents de 'l Notari autorisant de un testament aparèixer en ell com atestimonis.

Lo digne funcionari D. Francisco de P. Ayala ha donat en aquesta qüestió delicada una proba evident de 'ls coneixements jurídichs que posseïx y de la justícia ab que soluciona 'ls assumptos de que entén en virtut de 'l seu ministeri, y 's ha fet digne de la felicitació de 'ls que ab tota imparcialitat vetllem per' que sia respectat lo réjim jurídich de Catalunya; motius que ans mouhen á felicitarlo; com també felicitem á nostre distingit amic lo lletrat D. Agustí Trilla, qui no és sospitós de anticalanisme y, per consegüent, d' ell no pot suposarse que per defensar á un litigant haji anat contra las venerandas lleys tradicionals de nostra terra.

Estarem á la mira y no será extrany que tornem á tractar aquest assumpto, de gran interés per' Catalunya y per' la causa de 'l dret y la justícia.

RÁPIDAS

LXXXI.

Con rostro de serafín
y vanidosa intención,
abandonan el salón
y descienden al jardín.

De allí regresan las tales
sus pechos de gozo llenos,
y de flores naturales
enriquecidos sus senos.

De esta suerte ataviadas
y con finos ademanes,
se atraen más las miradas
de los rendidos galanes.

Todas ellas así al fin
en la primavera son...
con las flores del jardín,
se adornan las de salón.

JOSÉ MARTRUS.

BALDOMERO GALOFRE

Fatal constelació domina pèra 'ls artistes.

Soler y Roviro, Pellicer, y últimament en Galofre han desaparegut d' entre nosaltres per sempre mes en poch temps l' un de 'l altre.

Era en Galofre roconegut com una eminencia en pintura per tot Europa y América; sos quadros eran admirats, formaban un verdader aconeximent.

Entusiasta admirador de 'l immortal Fortuny, s' apropiá son estil, sa brillantés de color y sa manera peculiar característica emocional.

Y no paraba tan solsament en aixó, sino que en sas obras, perfectas en tots sentits, s' hi veyá 'l refinat observador de la vida en sas varias manifestacions regionals, arreçant de sos detalls notas brillants de color y vida que enamoraban.

De temperament actiu, sa vida siguié un passeig triunfal.

Catalunya ha perdut un de 'ls mes preclars fills que l' honraban y la glorificaban.

Descansi en pau l' eximi artista y rebi sa atribuïda familia lo nostre mes sentit pésam.

Reunions particulars

Patrona'o de 'l obrer.—Lo diumenje dia 13 representaren lo sempre aplaudit drama en 3 actes, *El Capitán Derville* ó *Los dos sargentos franceses*, en qual pro-

tagonista va estar acertat lo Sr. Martín, mereixent ser cridat á las taulas.

Lo Sr. Capestany va desempenyar be la part de *Roberto* y 'l Sr. Cuspinera va interpretar dignament la de *Valentín*, com també va estar be en *Gustavo* 'l Sr. Torres. Las damas Srtas. Arasa y Sarbosa contribuïren á l' éxit del drama, y després á 'l de la comedieta catalana *Los tres toms* quals heroes foren los Srs. Ferrer y Vázquez.—S. P.

Saló de descans

De la casa editorial de música de D. Rafel Guardia hem rebut unas *Alabanzas á Jesús Sacramentado* per coro y orga, 'sent son autor lo reputat mestre compositor D. Cándido Caudi.

En las parts melódica y armónica be prou s' hi coneix que son autor es lo tant alabat mestre per sa inspiració y tecnicisme que fan sian aplaudidas las obras que son nom portan.

La part material és la que ha acreditat á la casa Guardia.

—Pe 'ls preparatius que 's realisan, pòt dirse qu' en guany hi haurá grans festes per la vuytada de la Mare de Déu de la Mercé. La Corporació municipal tracta de donarhi molt impuls y Barcelona 's mostra propicia á secundar la iniciativa oficial.

S' han celebrat ja bon número de reunions per part de associacions y gremis, com també per molts industrials desitjosos de constituir una entitat ab lo titol de *Foment festival barceloní*, que 's dedicará en primer terme á donar lluhiment é importancia á las festes en projecte y á mes á prepararne d' altrás en distints temporades de 'l any, á fi de donar vida á la industria y á 'l comers.

Una de las cosas que segurament cridarà mes la atenció será 'l concurs de gegants, que á mes de gegants, també ho será de nanos. ¡Deu fassi que no resultin nanos alguns que 's creuen ser gegants!

Sia com vulga, és de alabar la iniciativa del Municipi y la bona acullida ab que 'ls barcelonins volen cooperar á que las festes sigan espléndidas y lluhidas.

—Desde demá estarán en vigor los acorts complementaris ultimament aprobats per *La Unión defensora del Socorro mutuo*. Segons nostras noticias, las novas secciones serán de verdadera utilidad y comtarán ab crescut número de inscrites. Així ho indica la llista de aspirants que desde fa días obra en la administració.

Realment, tant la novetat que ofereix la Corporació de Auxilis de 'l treball, que convé á 'l petit comers y á la industria en petita escala que ab la nova secció tindrán medi de jirar lletras cobrantlas á 'l acte de entregarlas sense haver d' esperar la fetxa de 'l venciment, com la ventatja de fer enterraments, incluhinhi tots los gastos, fins lo ninxo, pagant una cuota tan ínfima que resulta á menos de un céntim diari (30 centims á 'l mes), son combinacions que demostren fins ahont arriba la forsa de la mutualitat y la conveniencia de que 'l públich tinga desitj d' enterarse de aquestas resolucions de la mes innovadora y senzilla de las societats de auxili mutuo establertas.

Estem segurs de que no n' hi ha cap mes que oferexi las distintas classes de subsidis que dona á 'ls seus associats *La Unión defensora del Socorro mutuo*, y aqueix convenciment 'ns induheix á recomanar á nostres llegidors que 's decideixin á coneixer las formas mutualistas que te plantejadas, las quals són de conveniencia positiva á 'ls treballadors, no ja en malalties, sino en altra mena de circunstancias de la vida en las que proporcionan verdader consol.

A 'LS CORRESPONSALS y subscriptors de fora, 'ls fem present que la casa de la Direcció y Administració d' aquet periódich instalada en lo carrer de Muntaner, t' ara 'l núm. 106 y no 112 que tenia; de modo que no hem mudat de domicili, sino que l' Ajuntament ha cambiat los números de las casas de 'l esmentat carrer.

Imp. de Ramón Pujol - Tallers, 45. — Barcelona.

NUEVO INVENTO

Clavijas por presión «Sistema Terraza» — Aplicables á todos los Instrumentos de cuerda.

Patente Española núm. 24,143. — Adición núm. 25,879 Patentes de invención en Alemania, Italia y Francia.

Debido á este nuevo y utilísimo procedimiento se han procurado salvar las deficiencias de todas las clavijas conocidas.

Pidanse catálogos.

De venta en las principales guitarrerías y almacenes de música de España.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN GENERAL EN ESPAÑA

M. MORA

CALLE FÉLIX PIZCUETA, 1. — VALENCIA.

Representante en esta plaza:

JOSÉ MARIA POUS, San Pablo, 15.

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

✻ JUAN AYÑÉ ✻

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22. — BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans. 2 ptas.

Duo de los carteros. 2'50 »

Coro las Violetas. 2'50 »

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL. . . . . Ptas. 15.000.000

RESERVAS. . . . . » 9.800.634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . . . » 211.278.772'82

Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. . . . . » 14.471.501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64. — Barcelona

LA CANSÓ DE 'L TAPER

Coro á quatre veus, tenora y tamborino

PER

MODEST VIDAL

Composició que obtingué 'l premi ofert per l' Escut Emporità en lo certamen celebrat á La Bisbal.
Se ven á casa l' autor, Consulat, 15, Barcelona.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24. — BARCELONA